

Tjänsteskrivelse

2023-05-31

Diarienummer: 23AFN94

Handläggare:

Lena Hörnell
026-17 80 00
lena.hornell@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Yttrande angående Initiativärende (V) - LSS-beslut kontra SoL-beslut

Bakgrund

Anna Cullfors (V) väckte vid Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens sammanträde den 26 april rubricerat initiativärende med följande yrkande:
I vår kontakt med demensföreningen framkommer att unga personer med demens (alltså personer under 65 år) ofta har beslut enligt SOL, när demensföreningen menar att de ska ha beslut enligt LSS. Vi vill att nämnden undersöker hur det står till med detta i Gävle kommun och om kommunen ligger bättre eller sämre till än andra kommuner.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutade 2023-04-26 att ärendet tas emot och hanteras för beredning och att frågan därefter återupptas på nytt.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutade 2023-05-24:

Att uppdra åt sektor Valfärd att beskriva hur arbetet går till under arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens kommande sammanträde i juni, därmed anses initiativärendet vara besvarat.

Sektor Valfärd yttrande

Sektor Valfärd har tagit emot ärendet och lämnar utifrån det aktuella initiativärendet följande yttrande.

Handläggning och insats

Handläggning och insats för unga personer med demenssjukdom kan ske hos två nämnder, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Omvårdnadsnämnden samt utföras av två nämnder antingen externt eller i egen regi.

Ansökan och utredning om stöd utifrån LSS-lagstiftningen handläggs endast under Arbetsmarknad och Funktionsrättsnämnden.

Innan handläggaren påbörjar en utredning är det bra att informera om de olika insatserna. En del sökande vet inte att lagen enbart innehåller tio specificerade insatser, utan tror att det går att ansöka om fler saker än vad som anges i lagen. Att få insatser enligt LSS hindrar dock inte att en individ även kan få stöd utifrån annan lagstiftning, exempelvis socialtjänstlagen, SoL.

Utifrån en LSS-ansökan gör handläggaren en personkretsbedömning samt utreder behovet av insats.

LSS omfattar tre målgrupper som kallas lagens personkrets. Grupperna består av personer med

1. utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. **betydande och bestående begåvningsmässigt** funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Personkrets 1 eller 2 fastställs genom utredning av neuropsykolog, läkare med flera, via Regionen. När det gäller personkrets 2 så innebär det att yngre personer med demenssjukdom per automatik inte tillhör personkrets 2, då funktionsnedsättningen ska vara **betydande**. Om en person ansöker och ej tillhör personkrets 1 eller 2 så görs en prövning om personen tillhör personkrets 3.

För att ge en uppfattning om vad betydande är, så ska personen göra psykologiska test med frågor så som till exempel; om läkaren/psykologen pekar på en blyertspenna så ska personen säga att det är en blyertspenna. På frågan om vilken årstid det är så ska man svara vinter osv. Ett uppmärksammat fall i domstol som fick personkretstillhörighet fick 15 av 30 poäng, det vill säga kunde svaren på hälften av frågorna.

<https://lagen.nu/dom/ra/2008:78>

Tillhör personen en personkrets kan hen ansöka om samtliga insatser via LSS och få ett beslut. Det sker alltid en individuell bedömning utifrån behov och rätt till insats enligt lag (det är alltid den enskilde eller dennes juridiska företrädare som ansöker – och då en specifik insats).

Tio olika insatser enligt LSS

LSS innehåller tio preciserade insatser för särskilt stöd och särskild service:

1. rådgivning och annat personligt stöd
2. personlig assistans
3. ledsagarservice
4. kontaktperson
5. avlösarservice i hemmet
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år
8. boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdom
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad
10. daglig verksamhet.

Gällande rätt till daglig verksamhet LSS 9 § 10 är insatsen avsedd för personkrets 1 och 2 (det vill säga personkrets 3 har ej rätt till insatsen).

Uppföljning kan ske flera gånger per år utifrån behov och vad handläggaren ser eller blir uppmärksam på. I de fall personen har en insats och inget "påkallas" ska det ske en gång per år från handläggarens sida.

Ansökan hos Omvårdnadsnämnden

Ansökan hos Omvårdnadsnämnden följer reglerna i SoL samt Förvaltningslagen. Det finns ingen särskild handläggning för yngre dementa. Om en handläggare kommer i kontakt med en yngre person med demenssjukdom, ska en kontakt tas med handläggare till enheten som arbetar med LSS så att de i sin tur kan informera om LSS-insatser och hur en eventuell ansökan går till.

Om en ansökan om dagverksamhet görs hos Omvårdnadsnämnden så utförs beviljad insats i egen regi, som dagverksamhet för yngre personer med demens. Samma gäller om det fattas ett beslut om vård och omsorgsboende för yngre personer med demenssjukdom. Då finns det boendeplatser inom egenregion för denna målgrupp på

Flemminggatan. Kunderna på Fleminggatan som är under 65 år och har demens har informerats om möjligheten att ansöka om att få insatser enligt LSS.

Även insatsen avlösningvistelse finns inom Omvårdnadsnämnden för denna målgrupp.

Uppföljning sker när det inkommer signaler från utförare eller anhöriga.

Omvärldsbevakning

Det förs ingen nationell statistik över personer under 65 år med demenssjukdomar, som blivit beviljade insatser enligt LSS. Detta gör att det är svårt att omvärldsbevaka. För att närmare kunna redogöra för andra kommuners arbete så behöver ett mer omfattande utredningsarbete göras. En kontakt med IVO har tagits men de har inte kunnat bidra med mer kunskap om läget nationellt.

Behov framöver

Sektor Vårld inser vikten av god samverkan mellan enheterna och utförarsidan för att på bästa sätt ge korrekt information till denna kundgrupp. Vidare behöver man fortlöpande planera för målgruppen unga personer med demens, samt ha i beaktande att behov förändras samt målgruppens åldrande.

En viktig aspekt vid hanteringen av dessa kunder är att ta hänsyn till barnperspektivet då det kan finnas barn i familjerna. Det sektor Vårld gör aktivt för barnen i dagsläget är att hjälpa familjerna till en kontakt med anhörigcenter om sådan inte redan finns.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Vårld